

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ԶԻՆ-ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հայաստանում հինգ օր հյուր եղավ Զին-սովետական ընկերության ղեկագլիան, որին գլխավորում է ժողովրդական ներկայացուցիչների Համաշխարհային ժողովի մշտական կոմիտեի անդամ, Պեկինի քաղաքապետի տեղակալ Վան Խուն-լունը։

Մեկնումից առաջ ղեկագլիայի անդամները Հայաստանի հեռագրական գործակալության թղթակցի հետ ունեցած գրույցի ժամանակ հաղորդեցին ռեսպուբլիկայում գրտնրվելու ժամանակ ստացած իրենց տպավորությունները և խնդրեցին մամուլի միջոցով ամբողջ հայ ժողովրդին սրտագին շնորհակալություն հայտնել իրենց ցույց տրված բարեկամական ընդունելության ու հյուրընկալության համար, և իրենց հայ բարեկամներին ստեղծագործական ու աշխատանքային հետագա հաջողություններ ցանկացան երջանիկ կյանք կառուցելու գործում։

— Սովետական Հայաստանում մեր անցկացրած կարճատև ժամանակը, — ասաց ղեկագլիայի ղեկավար Վան Խուն-լունը, — այն աստիճան հագեցված էր հետաքրքրական իրադարձություններով, անմոռանալի տպավորություններով ու հաճելի հանդիպումներով, որ իր բովանդակությամբ այն համարժեք է շատ ավելի երկարատև ուղևորության։ Մենք ձեր ռեսպուբլիկայում հետաքրքրական և ուսանելի շատ բան տեսանք։ Մեզ վաղուց հայտնի էր, որ հայ ժողովուրդն ունի բազմադարյան պատմություն և կուլտուրա, որ նա Սովետական Միության ժողովուրդների եղբայրական ընտանիքում ներկայումս հիանալի հաջողությունների է հասել ժողովրդական տնտեսության և կուլտու-

րայի բոլոր բնագավառներում։ Բայց այն ամենը, ինչ մենք տեսանք սեփական աչքով, զգալիորեն դերազանցեց մեր բոլոր սպասումները։ Մատենադարանում, Պետական պատմական թանգարանում և Պատկերասրահում, ինչպես նաև մեր հայ բարեկամների պատմածներից մենք իմացանք ձեր ժողովրդի հերոսական անցյալի մասին և համոզվեցինք, որ հայ ժողովուրդը տաղանդավոր և աշխատասեր ժողովուրդ է։

Այնուհետև Վան Խուն-լունը ասաց, որ չին և հայ ժողովուրդների կուլտուրական կապերը խոր արմատներ և բազմադարյան պատմություն ունեն։

— Դեկագլիայի անդամների մեջ, — ասաց Վան Խուն-լունը, — մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց արդյունաբերական ձեռնարկությունների, Սևանի հիդրոէլեկտրակայանի, ժամացույցի ու գինու գործարանների դիտումը։ Նրանք բոլորն էլ հագեցված են հիանալիորեն և առաջավոր ձեռնարկություններ են։ Բայց մեր վրա առանձնապես մեծ տպավորություն գործեց Սևանի հիդրոէլեկտրակայանը։

Վան Խուն-լունը մեծ ջերմությամբ և խորին գոհունակությամբ խոսեց Արտաշատի շրջանի Դվին գյուղը կատարած ուղևորության մասին։

— Մենք բերկրալից մի օր անցկացրինք, — պատմեց նա, — «Շինարար» կոլտնտեսությունում։ Մենք մանրամասնորեն ծանոթացանք արտելային տնտեսությանը, հյուրընկալեցին կոլտնտեսականների մոտ։ Մենք զգացինք, որ ցանկալի հյուրեր ենք, ուստի և անկեղծորեն ուրախացանք։ Կցանկանայի

խոսել այն մեծ տպավորության մասին, որ մեր ղեկավարի անդամների վրա գործեց Հայկական ժողովրդական երգի-պարի անսամբլի համերգը: Ձեր ազգային պարերը մեղապաշտեցին իրենց բարձր տեմպերամենտով, հստակությամբ ու ղեկեղեկությամբ:

Մենք եղանք շատ այլ վայրերում, հանդիպեցինք ոչ քիչ թվով մարդկանց և ամենուրեք մենք հոգատարությամբ ու սիրով էինք շրջապատված:

Վերջում ցանկանում եմ մի քանի խոսք ասել երկու հոյակապ գաղաթյունների՝ Արարատի ու Արագածի միջև գտնվող Երևանի մասին:

Ձեր քաղաքում դեռևս պահպանված հին շինքերը է՛լ ավելի վառ կերպով են ընդգծում նորի վեհությունն ու հոյակապությունը: Ես, որպես քաղաքային շինարարության հարցերով զբաղվող մի մարդ, շատ բան քաղեցի այս ուղևորությունից: Եթե ես նկարիչ լինեի, անպայման կնկարեի Հաղթանակի մոնումենտը դարդարող հիասքանչ զարդադրվազը: Մենք Հայաստանից մեկնում ենք՝ մեր սրտերում տանելով ամենալավագույն տպավորություններ և խորին երախտագիտության զգացմունքը: Հայրենիք վերադառնալուց հետո մենք մեր հայրենակիցներին մանրամասնորեն կպատմենք այն ամենի մասին, ինչ մենք զգացինք և տեսանք ձեր հյուրընկալ ուսպուրիկայում:

Իր տպավորությունները հաղորդեց նաև գրող Գե Բառ-ցյուանը:

— Ես շատ ուրախ եմ Հայաստանում ուղեվորություն կատարելու համար, — ասաց նա: — Իրականացավ իմ վաղուցվա երազանքը: Առաջ ես Հայաստանի մասին գիտեի միայն գրքերից, իսկ այժմ մենք հնարավորություն ստացանք անմիջականորեն ծանոթանալու տաղանդավոր հայ ժողովրդի բազմաբովանդակ կյանքին: Ես իմ տպավորությունները հայտնում եմ սովետական զրականության, այդ թվում հայ գրականության սիրողի ու թարգմանչի տեսանկյունից:

Հայաստան բառը նվիրական է ինձ համար: Ես հիշում եմ. ավելի քան 10 տարի առաջ մենք սկսեցինք «Մասունցի Դավիթ»

էպոսի թարգմանությունը շինարեն: Ահա հենց այն ժամանակ մենք մեր հայացքներն ուղղեցինք դեպի Հայաստան: Դեռ այն ժամանակ իմ սիրտը թռչում էր Հայաստան:

Երևան ժամանելու հենց առաջին օրը ես տեսա արևային հիասքանչ մի քաղաք և իսկույն սիրեցի այն:

Ես շատ ուրախ եմ, որ հնարավորություն ստացա ավելի մանրամասնորեն և ակնբախտորեն ծանոթանալու հայ ժողովրդի պատմությանը, նրա կուլտուրական տրադիցիաներին: Ինձ բախտ մի՞ճակվեց հետաքրքրական շատ բան իմանալ: Հաճելի է գիտակցել, որ մեր ժողովուրդների կուլտուրական կապերը սկիզբ են առնում դարերի խորքից: Մատենադարանում մենք տեսանք 5-րդ դարի մի մատյան՝ հայ պատմիչ Մովսես Խորենացու աշխատությունը: Պատմիչը շատ բան ու մեծ համակրանքով է խոսում Ձինաստանի ու չին ժողովրդի մասին:

Ձերմ ու սրտագին մթնոլորտում անցավ մեր հանդիպումը հայ գրողների հետ: Ուրախ էի անձամբ ծանոթանալու ավագագույն գրողներ Իսահակյանի և Դեմիրճյանի հետ, որոնց ստեղծագործությունները, ինչպես նաև ձեր մեծանուն կլասիկ Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործությունները ես բավականությամբ թարգմանել եմ շինարեն: Իմ հայ կրտսեր կոլեգաները ինձ օգնեցին պարզելու Արավյանի ու Թումանյանի ստեղծագործության վերաբերյալ ինձ հետաքրքրող մի շարք հարցեր:

Այստեղ գտնված ժամանակ մենք ձեր քաղաքում հանդիպումներ ունեցանք շատ պրոֆեսիաների, հասակների, տարրեր կոչումների մարդկանց: Նրանք բոլորն էլ հարազատ էին մեզ համար: Մեզ միմյանց հետ կապում էր ինչ-որ մի ավելի մեծ բան, քան հյուրընկալի և հյուրի փոխհարաբերությունը. նրանք մեր եղբայրներն էին:

(ՀՀԳ)

(Երևան, «ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»
օրաթերթ, 22 մայիսի 1955 թ.)

